

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 684 sahifa,
22-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Matematika fanini o'qitishda kommunikativ va ijtimoiy-psixologik yondashuvlar	10
<i>Esonturdiyev Mamatqobil Nurmamatovich</i>	
Geografik axborot tizimlari (GAT) texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodikasi	13
<i>Bahromova Muhayyo Imomqul qizi</i>	
Geografiya ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari	18
<i>Tuyg'unov Murodjon Salimqul o'g'li</i>	
Biologiyani o'qitishda belgili-ramziy ko'rgazmalilik vositalaridan foydalanishning o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishdagi roli	22
<i>Azimov I. T., Daminova F. A.</i>	
PISA 2025 doirasida raqamli ta'lim kompetensiyalarini baholashning innovatsion mexanizmlari	25
<i>Doniyorov Muxiddin Normamatovich, Ishanov Almat Adilxanovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy savodxonligini oshirishda zamonaviy pedagogik vositalarni qo'llash	28
<i>Abdunazarov Bobir Normurodovich</i>	
Raqamli ta'lim resurslari asosida kredit-modul tizimida talabalarning o'quv faoliyatini takomillashtirish	32
<i>Jumayeva Ra'no To'ychi qizi</i>	
Oila va maktab integratsiyasining shaxs kamolotiga ta'siri.....	36
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna, Raxmatova Zulxumor Alimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	40
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda tabiiy fanning o'rni.....	43
<i>G'afforova Zarnigor Abdumo'min qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'limda o'qituvchi va ota-onalar ijtimoiy hamkorligini rivojlantirish.....	47
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna, Xolbo'tayev Muzaffar Odilovich, Bozorova Xadicha Javlon qizi</i>	
Nutqida kechikish kuzatiladigan bolalarda nutqni qo'l va barmoq motorikasini rivojlantiruvchi o'yinlar orqali shakllantirish.....	51
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Fotima Adizovna</i>	
Taym menejment asosida bo'lajak o'qituvchilarda liderlik fazilatlarini rivojlantirish	55
<i>Soliyeva Ruksora Sharobiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt va NLP texnologiyalari asosida elektron ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirish	58
<i>Otakishiyeva Gulshano Abdulaziz qizi</i>	
Pedagogik kvalimetriya asosida bo'lajak o'qituvchilarning diagnostik madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari	61
<i>G'aniyeva Muattarxon Nodirbek qizi</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты	64
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Yosh erkin kurashchilarda chidamlilikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	69
<i>Ergashov Qaxramonjon Asqarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish usullari	76
<i>G'iyosova Dilovar Orif qizi</i>	
Haykaltaroshlik fanining metodik qo'llanilishi.....	80
<i>Qodirov Bobirjon Botirjonovich</i>	
Ijtimoiy xavf ostidagi bolalarni qo'llab-quvvatlashning jahon tajribasi va psixologik-pedagogik asoslari	85
<i>Manzura Qosmuratova</i>	
Jahonda art-biznes klasterlarining ahamiyati va rivojlanish tuzilmasi.....	89
<i>A. S. Umarov</i>	
Автоматизация решения сложных математических задач графическим методом для углублённого изучения математики в школе	92
<i>Эргашев Серожиддин Султонмуродович, Маматов Ислонбек Ильесович</i>	
Pedagogika darslarida raqamli va onlayn didaktik o'yinlardan foydalanish.....	97
<i>Qodirova Feruzaxon Abdiyaminovna</i>	
Sun'iy intellekt va tanqidiy fikrlashning kognitiv-konseptual komponenti va uni rivojlantirish metodikasi.....	102
<i>Sobirova Munavvarxon Qaxramonjon qizi</i>	

Media savodxonlik va axborot madaniyati fanida sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	106
<i>Ermatov Sherzodbek Latipjonovich, Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich</i>	
Adabiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv.....	111
<i>To'ychiyeva Mahfuza Umarkulovna, Islomova Shalola Ismoil qizi</i>	
Comparative Study of Passive Constructions in English and Their Translation Into Uzbek.....	117
<i>Elmirzayeva Maftuna Dusmurod qizi, Mustafoyeva Nigina Shuhrat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish orqali pedagogik mas'uliyatni shakllantirishning dolzarb muammolari.....	122
<i>Botirova Odinaxon Abdumutalib qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik modeli va metodik asoslari.....	126
<i>Haytbayeva S. R.</i>	
Imkoniyati cheklangan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlash orqali intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatlari.....	131
<i>Kadirova Nigora Saxibjanovna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini dual ta'lim asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari.....	134
<i>Samiyeva Zuleyxa Uktamovna</i>	
Insonlar orasidagi munosabatlarda noverbal muloqotning komponentlarining ko'rinishlari.....	139
<i>Soliyev Farxodjon Sodikovich, Karimov Jahongirjon Murodjon o'g'li</i>	
Virtual texnologiyalar vositasida texnika fanlarini o'qitish mazmunini innovatsion rivojlantirish.....	145
<i>Yuldasheva Dilorom Husniddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish texnologiyasi.....	150
<i>Toshpulatova Aziza Toyirovna</i>	
Harbiy xizmatchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	155
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich, Mansurov Sardorbek Sirojiddin o'g'li</i>	
O'qituvchilar ruhiy salomatligini saqlashning amaliy strategiyalari.....	159
<i>Begmatov Raximkul Olimovich</i>	
Ona tili darslarida analitik faoliyatni tashkil etish imkoniyatlari.....	164
<i>Narziyeva Mastura Sunnatovna</i>	
Maktabgacha ta'limda Project-Based learning texnologiyasi asosida tarbiyalanuvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari.....	168
<i>Kubayeva Mavluda, Po'latova Gullola Ravshan qizi</i>	
Talabalarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	173
<i>Qo'chqorov Nodir Bozorovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholash jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va vositalar.....	178
<i>A'zamqulova Zilola Sunnat qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning didaktik asoslari.....	183
<i>Isaboyeva Dilyora Zokirjon qizi</i>	
Kimyo fanining tarixiy rivojlanishida metodologik yondashuvlar.....	187
<i>Begamov Shaxzod To'lqin o'g'li</i>	
Sport bilan shug'ullanishda qo'l va oyoq motorikalarini rivojlantirish mezonlari.....	190
<i>Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	
O'zbek va ingliz tillarida zamon kategoriyasining qiyosiy tahlili.....	194
<i>Xudoyberdiyeva Dilfuza Alisher qizi</i>	
Hayot faoliyati xavfsizligi fani o'qituvchisining kasbiy kompetentligi va rejalashtirish faoliyati.....	198
<i>Maxmudov Baxtiyor Xayrullayevich</i>	
Dizartriyali bolalarda motorikani rivojlantirish – nutqni rivojlantirishning asosiy omili.....	202
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Expression of Lexical Economy in English and Uzbek Through Stylistic Means.....	205
<i>Omonov Baxtiyor Uktamovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish.....	208
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Xamzayeva Sunbula Jasurovna</i>	
Xushmuomalalik strategiyalarining ijtimoiy vazifalari.....	212
<i>Alieva Navruza Xabibullayevna, Azizova Sanobarxon Valijon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxslik sifatlarining kasbiy rivojlanishdagi psixologik ahamiyati.....	216
<i>Dusmetova Maksuda Matnazarovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning illustrativ yondashuv asosida kreativ va variativ faoliyat olib borish usullari va yo'llari.....	221
<i>Egamberdiyeva Madina Sharif qizi</i>	

Pragmatic Functions in Neurolinguistic Communication	224
<i>Fayziyeva Parvina</i>	
Sahro gavhari: ruslar istilosigacha bo'lgan davrda Xiva me'morchiligi tarixi	227
<i>Islomjon Xoljigitovich Mirzakulov</i>	
Moslashuvning psixologik mexanizmlari: ta'lim muhiti sharoitida shaxsning adaptatsiyasi.....	235
<i>Jaynarova Sayyora Isoqul qizi, Nuraliyeva Nasiba</i>	
Onalik psixologiyasi va o'rganishning nazariy jihatlar.....	238
<i>Kasimova Xulkar Atabayevna</i>	
Spheres of Language Use.....	243
<i>Kumakbayeva Gulbanu Kuntuarovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirishda nostandart topshiriqlar metodikasi.....	246
<i>Muxammadiyeva Dinora Tursunpulatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari va didaktik tamoyillari.....	251
<i>N. Jurayev</i>	
Dunyo bolalari huquqlarini himoya qilish: global muammolar, tizimli kamchiliklar va tanqidiy tahlil	255
<i>Nargiza Ergasheva</i>	
Talabalarning dasturlashga oid agoritmik fikrlashini rivojlantirish orqali innovatsion faoliyatga tayyorlash usuli	259
<i>Orziqulova Barchinoy Ixtiyor qizi</i>	
Talabalarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining tuzilmasi va psixologik komponentlari (motivatsion, kognitiv, irodaviy, emotsional-regulyativ komponentlar)	264
<i>Otabekova Nargiza Avazbek qizi</i>	
O'zbek va ingliz tillaridagi metaforalarda til va madaniyat uyg'unligi	269
<i>Rasulova Munajat Akmaljonovna</i>	
Limitlar nazariyasini kompyuter imitatsion modellar vositasida o'qitish metodikasi.....	273
<i>Safarov Abbos Abdurasul o'g'li</i>	
Ijtimoiy hamkorlik – barkamol avlodni tarbiyalash poydevori.....	278
<i>Sharipova Gulruxsor Nurkabilovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	282
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Badiiy gimnastika mashg'ulotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	285
<i>Tuxtayeva Azizabonu Abdurasulovna</i>	
Matematika fanini o'zlashtirishda boshlang'ich sinf o'quvchilarining semiotik yondashuvini shakllantirish ...	289
<i>Xayrullayev Ismatulla Nurullayevich</i>	
Pedagogik qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish	293
<i>Xoliqova Inobatxon Bo'ri qizi</i>	
Umumta'lim maktabida elektron axborot-ta'lim resurslari.....	296
<i>Xolmurodov Shuxrat Okboyevich, Norqobilov Hakimbek Nuriddin o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolaning kreativligini shakllantirishda innovatsion muhit	300
<i>Xonnazarova Gulasal Yusuf qizi</i>	
Ta'lim tizimida sinf rahbari faoliyatining joriy etilishining tarixiy asoslari va zamonaviy ko'rinishlari	303
<i>Xusenova Sadoqat Botirovna</i>	
Искусственный интеллект в методике преподавания русского языка: адаптивная обратная связь и развитие коммуникативной компетенции	308
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты.....	312
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	317
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович</i>	
Психологические факторы успешности профессионального обучения студентов	319
<i>Рахимходжаева В. С.</i>	
Специфика восприятия окружающего мира в лирике Афанасия Фета	325
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Анализ разработки женских коллекций с использованием стилистических и конструктивных особенностей ретро-моды	329
<i>Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.</i>	
Использование современных образовательных технологий в начальной школе как средство развития познавательной активности учащихся	333
<i>Фазилова Гулчехра Ахмедовна</i>	

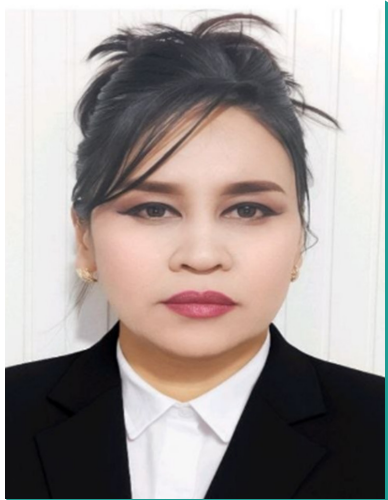

Nyuman (Newman) xatolar tahlili modelining geometrik isbotlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati.....	337
Davletov Davronbek Egamberganovich	
“Informatika” fani mavzularini taksonomik yondashuv asosida o'qitish	343
Axrarov Baxtiyor Sagdullayevich	
O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash metodikasi.....	347
Xomidjonov Abrorjon Olimjon o'g'li	
Rus-o'zbek tarjimashunosligining zamonaviy tendensiyalari.....	351
Kudratov Kamoljon Islomovich	
Kompyuterga qaramlikning o'smirlarga ta'siri va uning psixologik oqibatlari.....	356
Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi	
Musiqaning neyropsixologik rivojlanish va ta'lim jarayonidagi ahamiyati	360
Xikmatova Shohida Xikmatovna	
Innovatsion yondashuv asosida inklyuziv ta'lim o'quvchilarining yozma nutqini rivojlantirish	364
Alimardanova Sitora Ikrom qizi	
Comparative and Conceptological Trends in Linguoculturology	367
Ablakulov Ilkhom	
Boshlang'ich ta'limda kreativ ta'lim muhitini rivojlantirish asosida o'quvchilarning muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish	370
Abdullayeva Ujalg'as	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari.....	373
Aglamova Shahzoda Sobirovna	
Bokschi qizlar texnik harakatlarining kinematik ko'rsatkichlar asosida takomillashtirish metodikasi.....	378
Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li	
O'quv jarayonida formativ baholashning evolyutsion-xronologik tahlili	383
Davidova Dilnoza Tadjibayevna	
Oliy ta'limda “Smart Education” texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi	388
Dilrabo Amriddinova, Abdulxalilova Surayyo Ahad qizi	
Zamonaviy ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini baholash kompetensiyalarini rivojlantirishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	392
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari.....	396
Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi	
Jismoniy tarbiya o'qituvchilarini sport marketologi faoliyatiga tayyorlashning zarurati	402
Samatov Javlonbek Abdukayumovich	
O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida strategik boshqaruvni takomillashtirish.....	406
Saydullayeva Nargis	
Integrating Literary Texts Into Early Foreign Language Education: A Mixed-Methods Investigation of Lexical, Cognitive, and Affective Outcomes in Primary Classrooms.....	410
Shukurova Zamira Shodiyevna	
Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning metodik modeli.....	416
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kichik motorikasini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati va individual yondashuv	421
Norboyeva Laylo Sapar qizi	
Психологические особенности проявления творческих способностей у подростков, воспитывающихся в бикарьерных семьях.....	425
Ишбобоева Гулбарчин Рустамовна	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini vizual materiallar vositasida o'rgatishni takomillashtirish.....	433
Olimova Shahlo Bahodir qizi, Inomova Mahliyo Yusuf qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutqiy kompetensiyani rivojlantirish metodikasining hozirgi holati va muammolari.....	439
Diyoraxon To'htanazarova Zokir qizi	
Turkiy xalqlarning an'anaviy sport o'yinlariga yil fasllaridagi o'zgarishlarning ta'siri.....	443
Qodirova Xalimaxon Nurmuhammad qizi	
Нововведения в шкале стоимости элементов и коэффициентах компонентов программы ISU на 2026 год	447
Федорова Светлана Вячеславовна	
Ingliz tilidagi conjunctionlarning grammatik tasnifi va sintaktik vazifalari hamda ESP darslarida ularni o'rgatishning kommunikativ va kontekstual usullari.....	451
Mahammadiyeva Mashxura Maxmur qizi	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lisoniy tahlil ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy metodikasi ..... 456 Yo'ldashova Dilso'z Umar qizi	456
	Voleybolchilarning sakrovchanlik ko'nikmalarini shakllantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati ..... 461 Artikov Xayrulla Baxtiyarovich	461
	Effectiveness of Personalized Studying via Artificial Intelligence in Teaching English as a Second Language to Non-Native Speakers ..... 465 Irzakulova Raykhon	465
	Texnologik ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari ..... 469 Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li, Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi	469
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda zamonaviy o'yin vositalarining aqliy va ruhiy rivojlanishga ta'siri ..... 474 Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	474
	Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tahlili ..... 479 Mamatqulova Shohsanam Dilshodovna	479
	Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil qilishga o'rgatishning pedagogik asoslari ..... 485 Xamdamiy Usmon Ergashevich	485
	Boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil qilish masalasi ..... 490 Adizova Nodira Baxtiyorovna, Ibotova Shahnoza Shuxrat qizi	490
	Malaka oshirish tizimida sifat menejmenti: "sun'iy intellekt" va "boshqaruv mexanizmi" tushunchalarining ierarxik bog'liqligi ..... 494 Allanazarova Maftuna Qobul qizi	494
	"Uglevodorodlar" bo'limini o'qitishni axborot kommunikatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish metodikasi (umumiy o'rta ta'lim maktablari 10-sinflar o'quvchilari misolida) ..... 498 Babajanova Nilufar Pirnafas qizi	498
	Axborot texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari ..... 506 Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li	506
	Bo'lajak o'qituvchilarni aralash ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlashning pedagogik xususiyatlari va tarkibiy komponentlari ..... 510 Kabirova Zarifa Muqaddamovna	510
	Maktabgacha ta'limda qoraqalpoq ertaklari orqali bolalar tilini rivojlantirishning kognitiv asoslari ..... 516 Matjanova Gulzada Annabayevna	516
	Issiq sharoitiga marafonchilar va futbolchilarning fiziologik moslashuvi xususiyatlari ..... 520 Nurbayev Baxtiyor Shirinovich	520
	Xorijlik talabalarning tinglab tushinishdagi qiyinchiliklarini metakognitiv strategiyalar orqali bartaraf etish .. 524 Odiljonova Nilufarxon Avduvabob qizi	524
	O'qituvchilarda kasbiy so'nish va psixologik stress holatlarini keltirib chiqaruvchi psixologik-pedagogik omillar ..... 528 Usmonov Salaxdin Alikulovich, Ortiqova Malika Odiljon qizi, Xolbekova Dinora Faxriddin qizi	528
	Umumta'lim maktablarida texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishning amaldagi holati va metodik muammolari ..... 533 Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	533
	Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda raqamli texnologiyalar va ularning imkoniyatlari ..... 538 Xujaniyozova G. S.	538
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy onglik darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari (oilaviy muhit misolida) ..... 543 Yakubov Odiljon Tolibjon o'g'li	543
	Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish istiqbollari ..... 549 Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	549
	Обучение образованию и употреблению форм числа имён существительных в школьном курсе русского языка ..... 553 Идиева Гульмира Изомовна	553
	Yosh sportchilarda biokimyoviy ko'rsatkichlarning funksional tayyorgarlikka ta'siri ..... 556 Alimova Nasiba Adxamovna	556
	Lingvistik kompetensiya: nazariy asoslari va mazmuni ..... 566 Eshbekova Dilnoza Ibraimovna	566
	Jismoniy tarbiya tizimida sport o'yinlarining o'rni ahamiyati ..... 569 Muxamedjanov Umidulla Fayzullayevich	569
	Delinkvent xulq-atvorning psixologik va ijtimoiy omillari, prevensiyasi va intervensiya usullari ..... 572 Xolmurotova Shoxista Mirzaliyevna	572

Matematika fanini o'qitishda raqamli texnologiyalar va dasturiy ta'minotlarning o'rni	577
Sobirova Dinora Umidjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga ijtimoiy moslashuvchanligini rivojlantirish	583
Akramova Dildora Ergashboy qizi	
O'smirlarning kitobxonlik madaniyatini yuksaltirishda oila–maktab hamkorligining ijtimoiy-pedagogik mexanizmlari.....	587
Xudoyberdiyeva Marhabo Abduqahhorovna	
Bridging Jadid Reformism and 21 st -Century Pedagogy: The Structural Framework of Abdulla Avloni's Educational Legacy	591
Lola Rakhmonovna Djurakulova, Karina Eduardovna Bushevskaya	
Yengil atletikada ko'p yillik sport mashg'ulotlarini boshqarishning tashkiliy-metodik asoslari.....	595
Hakimova Mushtariyon Hamidovna, Tursunolatova Ziyoda Jahongir qizi	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalari talabalari intellektual salohiyatini rivojlantirishda pedagogik artistizmning didaktik imkoniyatlarini takomillashtirish	599
Karriboeva Lobarxon Fayzulla qizi	
Chidamlilik tushunchasi, chidamlilikning turlari, ko'rsatkichlari va uni rivojlantirish metodlari	603
Shaalimov Muxtorsha Atxamovich	
X, Y va Z avlodiga mansub ayollarda qadriyatlar shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari	607
Feruz Abduraxmonova	
Musiqqa terminlarini izohli lug'atlarda berishning zamonaviy ilmiy-amaliy asoslari.....	612
Abdialimova Maxfuza Safarboy qizi	
Ta'lim muhiti, pedagoglar malakasi va o'quv dasturlarini baholash.....	617
Mutalova Dilnoza Abdurashidovna	
The Role of Interactive Technologies in Developing the Cognitive Activities of Future Foreign Language Teachers	621
Shukurov Uktam Bakhodirovich	
Rezerva bo'shatilgan harbiy xizmatchilar ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasining empirik xususiyatlari.....	625
Ikmattullayev G'ayrat Zokirovich	
Oliy ta'lim muassasalarining bo'lajak o'qituvchilarini ijtimoiy pedagogik faoliyatga kasbiy metodik tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari	632
Ali Tursaotov	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak ijtimoiy ish xodimlarida sanogen refleksiyaning rivojlantirish modeli	636
Ismailov Murodulla Kaxramonovich	
Rang konseptlarini o'qitishga oid xalqaro tadqiqotlar tahlili: ilmiy bo'shliqlar va metodologik istiqbollari	643
Arabova Gulnura Yuzboy qizi	
Sun'iy intellektning inson tafakkur jarayonlariga psixologik ta'siri.....	648
Usmonov Sherzod Axmadjonovich, Raxmonov Sa'natjon Baxtiyorovich	
Milliy cholg'u ansambllari orqali o'quvchilar musiqiy dunyoqarashini shakllantirish	651
Dadamirzayeva Gulshanoy To'lanjon qizi	
Raqamli kompetensiyalar tizimi va talaba mustaqilligining pedagogik-psixologik ko'rsatkichlari	656
Qahramonova Xumora Qahramonovna	
Oliy ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish mexanizmlari	661
Ochilova Gulnoza Odilovna	
O'zlashtirish psixologiyasining rivojlanish bosqichlari: psixometrik yondashuvdan raqamli ta'lim muhitigacha	665
Mo'minxo'jayeva Zuhra Alimjon qizi	
GeoGebra yordamida ko'pyoqlilarni o'qitish metodikasi.....	672
Pirlepesov Umrbek Baxtiyor o'g'li	
Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichidagi dzyudochilarning umumiy jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish usullari	675
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy integratsiya va tibbiy korreksiyalash istiqbollari	678
Jurayeva Mushtariy Muxaydinovna	

O'ZBEKISTONDA NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLARNI IJTIMOIY INTEGRATSIYA VA TIBBIY KORREKSIYALASH ISTIQBOLLARI

Jurayeva Mushtariy Muxaydinovna

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Namangan filiali "Pedagogika va psixologiya"

kafedrasi katta o'qituvchisi

ORCID: 0009-0007-8495-7385

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy integratsiya qilish va tibbiy korreksiylashning zamonaviy holati hamda rivojlanish istiqbollari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda amaldagi davlat dasturlari, normativ-huquqiy hujjatlar va sohada amalga oshirilayotgan islohotlar tizimli ravishda ko'rib chiqilgan.

Ijtimoiy pedagogika nuqtai nazaridan nogironligi bo'lgan shaxslarning jamiyat hayotiga muvaffaqiyatli moslashuvi va faol ishtirokini ta'minlovchi omillar, xususan, inklyuziv ta'lim, kasbiy reabilitatsiya, tibbiy-ijtimoiy xizmatlar hamda ijtimoiy himoya tizimlarining o'rni yoritilgan.

Shuningdek, xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari bilan qiyosiy tahlil o'tkazilib, samarali amaliy mexanizmlar aniqlangan. Statistik ma'lumotlar va tahliliy natijalar asosida mavjud muammolar ochib berilib, ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari nogironligi bo'lgan shaxslarning hayot sifatini oshirish va davlat siyosatini takomillashtirishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: nogironligi bo'lgan shaxslar, ijtimoiy integratsiya, tibbiy korreksiylash, inklyuziv ta'lim, kasbiy reabilitatsiya, ijtimoiy pedagogika, ijtimoiy himoya, davlat siyosati, statistik tahlil.

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the current state and future prospects of social integration and medical correction for persons with disabilities in Uzbekistan. The study systematically examines existing state programs, the legal and regulatory framework, and ongoing reforms in this field.

From the perspective of social pedagogy, special attention is given to the role of inclusive education, vocational rehabilitation, medical and social services, and social protection systems in promoting successful adaptation and active participation of persons with disabilities in society. In addition, a comparative analysis of advanced international practices is conducted to identify effective mechanisms for social inclusion and rehabilitation.

Based on statistical data and analytical findings, the study identifies existing challenges and develops scientifically grounded recommendations for their resolution. The results of the research have practical significance for improving public policy and enhancing the quality of life of persons with disabilities.

Key words: persons with disabilities, social integration, medical correction, inclusive education, vocational rehabilitation, social pedagogy, social protection, public policy, statistical analysis.

Аннотация: В данной статье проведён комплексный анализ современного состояния и перспектив социальной интеграции и медицинской коррекции лиц с инвалидностью в Узбекистане. В исследовании системно рассмотрены действующие государственные программы, нормативно-правовая база и реформы, реализуемые в данной сфере.

С позиций социальной педагогики раскрыта роль инклюзивного образования, профессиональной реабилитации, медико-социальных услуг и системы социальной защиты в процессе успешной адаптации и полноценного участия лиц с инвалидностью в общественной жизни. Также проведён сравнительный анализ передового зарубежного опыта, позволивший определить наиболее эффективные практические механизмы.

На основе статистических данных и аналитических материалов выявлены существующие проблемы и разработаны научно обоснованные предложения и рекомендации по их решению. Полученные результаты имеют практическую значимость для совершенствования государственной политики и повышения качества жизни лиц с инвалидностью.

Ключевые слова: лица с инвалидностью, социальная интеграция, медицинская коррекция, инклюзивное образование, профессиональная реабилитация, социальная педагогика, социальная защита, государственная политика, статистический анализ.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgan dastlabki yillardanoq ijtimoiy yo'naltirilgan davlat siyosatini o'zining asosiy ustuvor yo'nalishi sifatida belgilab oldi. "Inson – jamiyatning eng oliy qadriyati" tamoyili mamlakat konstitutsiyaviy tuzumining negiziga joylashtirilgan bo'lib, ayniqsa, ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlamlari, jumladan, nogironligi bo'lgan shaxslarni qo'llab-quvvatlash davlat siyosatining muhim tarkibiy qismiga aylandi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslarning huquq va imkoniyatlarini kengaytirish, ularning jamiyat hayotiga faol integratsiyasini ta'minlash borasida tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, 2020-yil 15-oktyabrda "Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risida"gi O'RBQ-641-sonli Qonunning qabul qilinishi [1], 2021-yil 6-mayda esa Birlashgan Millatlar Tashkilotining Nogironligi bo'lgan shaxslar huquqlari to'g'risidagi konvensiyasiga qo'shilganligi [2] ushbu sohada muhim huquqiy asoslarni mustahkamladi.

Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, qonunchilik bazasining yaratilganligi mavjud muammolarni to'liq hal etish uchun yetarli emas. Ijtimoiy integratsiya va tibbiy korreksiyalash jarayonlari hali ham ilmiy va amaliy jihatdan to'liq yechimini topmagan masalalardan biri bo'lib qolmoqda. Jamiyatda nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan stereotip va noto'g'ri qarashlarning saqlanib qolganligi, inklyuziv ta'lim tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi, rehabilitatsiya xizmatlarining qamrovi hamda sifati bilan bog'liq muammolarning mavjudligi ushbu mavzuning dolzarbligini yanada oshirmoqda.

Maqolaning predmeti – nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy-pedagogik va tibbiy jihatdan qo'llab-quvvatlash tizimining holati, uning samaradorligi hamda rivojlanish istiqbollari. Obyekti – O'zbekistonda yashovchi nogironligi bo'lgan shaxslar (bolalar va kattalar) hamda ularni qo'llab-quvvatlovchi davlat va nodavlat tuzilmalardir. Maqsad – sohada mavjud yutuq va kamchiliklarni aniqlash, xorijiy tajribani o'rganish hamda istiqboldagi rivojlanish yo'nalishlarini ilmiy asoslangan holda belgilashdan iborat.

Nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy himoya qilish va ularni jamiyatga integratsiyalash muammolari turli davrlarda ko'plab mahalliy va xorijiy olimlarning tadqiqot obyekti bo'lib kelgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xalqaro tajribaga nazar tashlaydigan bo'lsak, rivojlangan mamlakatlarda nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan siyosat 1960–1970-yillardagi "medikal model"dan 1980-yillardan boshlab "ijtimoiy model"ga o'tgan. "Medikal model"da nogironlik shaxsning tibbiy nuqsoni sifatida qaralgan bo'lsa, "ijtimoiy model"da asosiy e'tibor jamiyatning nogironligi bo'lgan shaxslarni qabul qilishga tayyor emasligi, mavjud to'siqlar va cheklovlarga qaratiladi [3].

Skandinaviya mamlakatlarida (Norvegiya, Shvetsiya, Daniya) nogironligi bo'lgan shaxslar uchun "hayot sifatini ta'minlash" tamoyili asos qilib olingan bo'lib, ularga har tomonlama davlat yordami ko'rsatiladi. AQShda "Americans with Disabilities Act" (1990) nogironligi bo'lgan shaxslarning mehnat, ta'lim, transport va boshqa sohalarda kamsitilishini taqiqlaydi. Germaniyada esa nogironligi bo'lgan shaxslarni rehabilitatsiya qilish tizimi "biopsixosozial yondashuv"ga asoslangan bo'lib, tibbiy, psixologik, pedagogik va ijtimoiy jihatlarni uyg'unlash-tiradi [4].

Yaponiya tajribasi alohida e'tiborga loyiq. Ushbu mamlakatda nogironligi bo'lgan shaxslarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha "Sog'liqni saqlash va farovonlikni qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi qonun doirasida har bir nogironligi bo'lgan shaxs uchun individual rehabilitatsiya rejasi ishlab chiqiladi va uning bajarilishi doimiy nazorat qilinadi [5].

O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslar muammolari turli mutaxassislar - huquqshunolar, pedagoglar, sotsiologlar, psixologlar va tibbiyot xodimlari tomonidan o'rganilgan. Ismoilov B.S. o'zining "Nogironligi bo'lgan shaxslar davlat va jamiyat e'tiborida" nomli asarida [6] O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqiy holati, ularni rehabilitatsiya va abilitatsiya qilish masalalari, jamiyatning ularga munosabati kabi jihatlarni atroflicha yoritgan. Muallif nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan jamiyatda shakllangan noto'g'ri qarashlarni o'zgartirish, ularning imkoniyatlarini kengaytirish zarurligini ta'kidlaydi.

Xaydarov F.I. o'z tadqiqotlarida [7] inklyuziv ta'limning nazariy va amaliy asoslarini ishlab chiqib, umumta'lim maktablarida nogironligi bo'lgan bolalar bilan ishlashning pedagogik texnologiyalarini taklif etgan. Uning fikricha, inklyuziv ta'limning muvaffaqiyati nafaqat moddiy-texnik bazaga, balki pedagogik kadrlarning tayyorlik darajasi va jamiyatning psixologik tayyorligiga ham bog'liq.

Nuraliyeva M.E. va boshqalar (2025) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda [8] O'zbekistonda nogironligi bo'lgan bolalarga ijtimoiy yordam ko'rsatishni tashkil etish istiqbollari ko'rib chiqilgan. Mualliflar mamlakatimizda bu borada bir qator ijobiy o'zgarishlar ro'y berayotganligini, biroq hali hal etilishi lozim bo'lgan muammolar ham talaygina ekanligini ta'kidlaganlar.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 15-oktyabrdagi "Nogironligi bo'lgan shaxslarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4860-sonli qarori [9], shuningdek, 2022-yil 18-fevraldagi "Nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy himoya qilish va ular uchun qulay shart-sharoitlar yaratish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-135-sonli qarori [10] ushbu sohadagi davlat siyosatining huquqiy asoslarini yanada mustahkamladi.

Shu bilan birga, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy integratsiyalash va tibbiy korreksiyalashning o'zaro bog'liq jihatlari, ayniqsa, ijtimoiy pedagogika nuqtai nazaridan kompleks tarzda yetarlicha o'rganilmagan. Mazkur maqolada aynan shu ilmiy bo'shliqni to'ldirish, amaliy muammolarga ijtimoiy pedagogika nuqtai nazaridan yondashish hamda ularni bartaraf etish bo'yicha aniq taklif va tavsiyalar ishlab chiqish ko'zda tutilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot ishida zamonaviy ilmiy-uslubiy yondashuvlar va usullar majmuasidan foydalanildi:

- Qiyosiy-tahliliy usul** - O'zbekiston va xorijiy mamlakatlarning nogironligi bo'lgan shaxslarga ijtimoiy yordam ko'rsatish tizimlari, qonunchilik bazasi hamda amaliy tajribalari o'zaro solishtirildi. Xususan, Skandinaviya davlatlari, AQSH, Germaniya, Yaponiya, shuningdek, MDH davlatlari (Rossiya, Qozog'iston) tajribalari O'zbekiston amaliyoti bilan taqqoslandi.
- Statistik tahlil usuli** - rasmiy davlat hisobotlari va agentlik ma'lumotlarini qayta ishlash orqali sohadagi miqdoriy ko'rsatkichlar baholandi [11]. Ma'lumotlar dinamikada (2020-2025-yillar) o'rganilib, mavjud tendensiyalar aniqlandi.
- Tizimli yondashuv** - ijtimoiy integratsiya va tibbiy korreksiyalash jarayonlari o'zaro bog'liq holda, yaxlit tizim sifatida o'rganildi.
- Kontent-tahlil usuli** - amaldagi qonunchilik hujjatlari, ilmiy adabiyotlar, davlat dasturlari va hisobotlar tarkibiy hamda tematik jihatdan tahlil qilindi.
- Kuzatuv va intervyu usullari** - nogironligi bo'lgan shaxslar bilan ishlash bo'yicha amaliy faoliyat kuzatildi, ularning o'zlari, oila a'zolari, pedagoglar va ijtimoiy xodimlar bilan suhbatlar o'tkazildi.

1. Nogironligi bo'lgan shaxslarning demografik tahlili

O'zbekiston Respublikasi Ijtimoiy himoya milliy agentligi ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yil 1-iyul holatiga mamlakat aholisining 2,7 foizini nogironligi bo'lgan shaxslar tashkil etadi [11]. Bu ko'rsatkich 1 million 58 ming nafar fuqaroni tashkil etib, shundan 173 ming nafari bolalardir.

Ko'rsatkich	2020 yil	2022 yil	2024 yil	2025 yil (1-iyul)	O'zgarish (2020-2025)
Nogironligi bo'lgan shaxslarning umumiy soni	982 000	1 010 000	1 045 000	1 058 000	+7,7%
Ularning aholi tarkibidagi ulushi	2,9%	2,8%	2,7%	2,7%	-0,2 p.p.
Nogironligi bo'lgan bolalar soni	157 000	163 000	169 000	173 000	+10,2%
1-guruh nogironligi bo'lganlar	92 000	94 500	97 200	98 500	+7,1%
2-guruh nogironligi bo'lganlar	523 000	536 000	552 000	558 000	+6,7%
3-guruh nogironligi bo'lganlar	367 000	379 500	395 800	401 500	+9,4%

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, nogironligi bo'lgan shaxslarning mutlaq soni ortib bormoqda. Bu aholining umumiy o'sishi, aholining qarishi, shuningdek, nogironlikni aniqlash tizimining takomillashganligi bilan bog'liq.

Nogironlik guruhi	Soni	Ulushi
1-guruh	98 500	9,3%
2-guruh	558 000	52,7%
3-guruh	401 500	38,0%
JAMI	1 058 000	100%

Ijtimoiy nafaqalar toifalari kesimida esa 316 377 nafar nogironlik nafaqasi oluvchi hamda 169 232 nafar 18 yoshgacha bo'lgan nogiron bolalar nafaqasi oluvchi shaxslar mavjud [12].

2. Nogironlikni belgilash tizimidagi o'zgarishlar

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda davlat siyosati natijasida nogironligi bo'lgan shaxslarni qo'llab-quvvatlash borasida sezilarli ijobiy o'zgarishlar yuz berdi. Xususan:

1. Mahallalarda ijtimoiy xodimlarning uyma-uy yurishlari natijasida 34,2 ming nafar holati rasman belgilangan fuqarolar aniqlanib, ularga nogironlik belgilandi ^[11].
2. Nogironlikni belgilash jarayonlari yagona standartlar va raqamlashtirilgan tizim asosida amalga oshirilmogda. Yangi funksional yondashuv doirasida 32 036 nafar shaxs baholandi ^[11].
3. TIEK tizimi qayta tashkil etilib, 33 ta viloyat komissiyasi tugatildi hamda tuman va shahar darajasidagi komissiyalar tarkibiga pediatriklar kiritildi. Masofaviy tartibda nogironlik belgilash imkoniyati 39 tadan 48 tagacha kengaytirildi ^[11].

3. Reabilitatsiya va tibbiy korreksiyalash tahlili

Reabilitatsiya va tibbiy korreksiyalash sohasida ham ijobiy o'zgarishlar kuzatilmoqda:

Ko'rsatkich	2023 yil	2024 yil	2025 yil	O'zgarish (2023–2025)
Protez va reabilitatsiya vositalari bilan ta'minlanganlar	30 600	58 700	91 900	+200,3%
Kafolatlangan vositalar ro'yxati (turlar soni)	18	28	38	+20 ta
Vositalar olgan ish bilan ta'minlanganlar	-	-	7 300	-
Vositalar olgan ta'limga jalb etilganlar	-	-	5 000	-
Vositalar olgan adaptiv sportga jalb etilganlar	-	-	1 000	-

2025-yilda 91,9 ming shaxs protez va reabilitatsiya vositalari bilan ta'minlandi, bu 2023-yilga nisbatan 3 baravar ko'pdir. Kafolatlangan vositalar ro'yxati 18 tadan 38 tagacha kengaytirildi ^[11].

4. Ijtimoiy integratsiya tahlili

Ijtimoiy integratsiya yo'nalishida quyidagi natijalarga erishildi:

Ko'rsatkich	Soni
“Imkoniyatlar olami” markazlari	30 dan ortiq
Inklyuziv ta'lim guruhleri	656
Inklyuziv ta'limga jalb qilingan bolalar	1 171
Kunduzgi parvarish guruhleri	458
“Ijtimoiy taksi” xizmatidan ro'yxatdan o'tganlar	678
daw.hima.uz platformasi orqali ishga joylashtirilganlar	14 000 (52%)

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tahlillar quyidagi asosiy muammolar mavjudligini ko'rsatdi:

1. **Inklyuziv ta'lim tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi.** 656 ta inklyuziv ta'lim guruhi 1 171 nafar bolani qamrab oladi, bu mamlakatdagi 173 ming nafar nogironligi bo'lgan bolalarning atigi 0,7 foizini tashkil etadi. Mavjud ehtiyojlarni qondirish uchun ushbu ko'rsatkich yetarli emas.
2. **Mutaxassis kadrlar yetishmasligi.** Surdopedagog, tiflopedagog, oligofrenopedagog, logoped, defektolog, psixolog va ijtimoiy pedagog kabi mutaxassislarning yetishmasligi jiddiy muammolardan biri bo'lib qolmoqda ^[9].
3. **Reabilitatsiya markazlari tarmog'ining cheklanganligi.** Ayniqsa, qishloq va chekka hududlarda zamonaviy reabilitatsiya markazlarining yetishmasligi kuzatilmoqda.
4. **Jamiyatdagi stereotiplarning saqlanib qolganligi.** Nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan noto'g'ri qarashlar, kamsitish va ijtimoiy ajratish holatlari hanuz uchrab turibdi.
5. **Moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi.** Ko'plab ta'lim muassasalari, davlat idoralari va transport infrazuzilmasi nogironligi bo'lgan shaxslarning ehtiyojlariga to'liq moslashtirilmagan.

6. **Ma'lumotlar bazasining tarqoqligi.** Nogironligi bo'lgan shaxslar to'g'risidagi ma'lumotlar turli idoralar kesimida shakllantirilgan bo'lib, yagona integratsiyalashgan tizim mavjud emas.

Xorijiy tajriba tahlili

- **AQSH tajribasi.** 1990-yilda qabul qilingan "Americans with Disabilities Act" (ADA) nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan kamsitishning barcha shakllarini taqiqlaydi. Shuningdek, "Individual ta'lim rejas" (IEP) tizimi samarali faoliyat yuritadi.
- **Germaniya tajribasi.** "Biopsixosozial yondashuv"ga asoslangan reabilitatsiya tizimi joriy etilgan bo'lib, reabilitatsiya jarayoni uzluksiz ravishda 2–5 yil davom etadi ^[4].
- **Skandinaviya davlatlari tajribasi.** "Hayot sifatini ta'minlash" tamoyili asosida inklyuziv ta'lim tizimi keng joriy etilgan va nogironligi bo'lgan shaxslarning jamiyat hayotidagi to'laqonli ishtiroki ta'minlanadi.
- **Yaponiya tajribasi.** Har bir nogironligi bo'lgan shaxs uchun individual reabilitatsiya rejas ishlab chiqiladi hamda uning amalga oshirilishi muntazam monitoring qilinadi. Shuningdek, "Tayanch inson" tizimi samarali faoliyat yuritadi ^[5].
- **MDH davlatlari tajribasi.** Rossiya Federatsiyasida nogironligi bo'lgan shaxslar uchun qulay infratuzilma yaratishga qaratilgan "Qulay muhit" davlat dasturi amalga oshirilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy integratsiyalash va tibbiy korreksiyalash sohasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Raqamlashtirish jarayonlarining jadallashuvi, moliyalashtirish hajmining oshirilishi, xizmat turlarining kengaytirilishi hamda qonunchilik bazasining takomillashtirilishi natijasida muhim natijalarga erishildi. Shu bilan birga, sohani yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

1. **Inklyuziv ta'lim tizimini kengaytirish.** Barcha umumta'lim maktablarida maxsus pedagog kadrlar shtatini joriy etish hamda pedagogika oliy ta'lim muassasalarida ushbu mutaxassisliklar bo'yicha qabul kvotalarini oshirish.
2. **Reabilitatsiya xizmatlarini modernizatsiya qilish.** Har bir hududda zamonaviy jihozlar bilan ta'minlangan reabilitatsiya markazlari tarmog'ini kengaytirish va erta aralashuv dasturlarini (0–3 yosh) rivojlantirish.
3. **Ijtimoiy va kasbiy reabilitatsiyani kuchaytirish.** "daw.hima.uz" platformasi faoliyatini yanada kengaytirish hamda nogironligi bo'lgan shaxslarni ishga qabul qiluvchi ish beruvchilar uchun qo'shimcha soliq imtiyozlarini joriy etish.
4. **Jamiyatda inklyuziv madaniyatni shakllantirish.** Ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali targ'ibot-tushuntirish ishlarini kuchaytirish, maktablarda "Tolerantlik va inklyuziya" mavzusidagi mashg'ulotlarni joriy etish.
5. **Ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash.** Nogironlik va ijtimoiy integratsiya muammolarini o'rganishga qaratilgan ilmiy loyihalarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va grant dasturlarini kengaytirish.

Ushbu chora-tadbirlarning amalga oshirilishi nogironligi bo'lgan shaxslarning nafaqat tibbiy holatini yaxshilashga, balki ularning jamiyatning teng huquqli va faol a'zolari sifatida to'laqonli hayot kechirishlariga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. German Federal Ministry of Labour and Social Affairs. (2020). Rehabilitation and Participation of Persons with Disabilities in Germany.
2. Ismoilov, B.S. (2021). Nogironligi bo'lgan shaxslar davlat va jamiyat e'tiborida. O'zbekiston ko'zi ojizlar jamiyati.
3. Japanese Ministry of Health, Labour and Welfare. (2019). Annual Report on Government Measures for Persons with Disabilities.
4. Juraeva, M. (2024). persons with disabilities and its social analysis in new Uzbekistan. confrencea, 2, 38-43.
5. Juraeva, M. M. (2024). Integration of persons with disabilities into the flow of social relations in the conditions of new Uzbekistan. Journal of modern educational achievements, 10(10), 283-286.
6. Jurayeva, M. M. (2023). "Nogironlik va ijtimoiy transformatsiya". O'zbekiston falsafa jurnali.
7. Jurayeva, M. M. (2026, april). Social activism of persons with disabilities in the new Uzbekistan: philosophical foundations and practical processes. in International conference platform (No. 4, pp. 60-72).
8. Jurayeva, M. M. (2026, april). The issue of persons with disabilities from the point of view of the concept of human dignity. in International conference platform (No. 4, pp. 53-59).

9. Jurayeva, M., & Polatova, R. (2024). Maktabgacha ta'lim tashkilotida tarbiyalanuvchilarini maktabgacha ta'limga moslashtirishda kreativ yondashuv. *Вестник магистратуры*, (6-1 (153)), 18-20.
10. Jurayeva, M. Q., & Jurazoda, M. I. Q. (2022). Nutq texnikasi modulini o'qitishda innovatsion yondashuv metodlari. *Oriental renaissance: innovative, educational, natural and social sciences*, 2(3), 403-408.
11. Muhaydinovna, J. M. (2025). Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda kooperativ o'qitish va jamoaviy o'yinlar texnologiyasining ro'li. *Tadqiqotlar*, 75(3), 118-123.
12. Muxaydinovna, J. M. (2025). Nutqiy rivojlanishida kechikkan bolalar bilan ishlashda multimodal va interfaol ta'lim texnologiyalari. *Tadqiqotlar*, 74(2), 303-306.
13. Muxaydinovna, J. M. (2025). Sensor-integratsion yondashuv va multimodal metodlar orqali nutqiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash. *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 82(4), 140-147.
14. Muxaydinovna, J. M. (2026). Nosog'lom ijtimoiy muhitning sog'lom bolalar ijtimoiylashuviga salbiy ta'siri. ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 61(1), 139-148.
15. Nuraliyeva, M.E., Almadanova, K.T., Abdulkarimov, A.Sh., Abdurasulova, S.A., & Mamayusupova, K.B. (2025). Prospects for organizing social assistance for children with disabilities in our country. *Медицина, педагогика и технология: теория и практика*, 3(2), 268-273.
16. Oliver, M. (1990). *The Politics of Disablement*. London: Macmillan.
17. Xaydarov, F.I. (2023). *Inklyuziv ta'limning nazariy va amaliy asoslari*. Toshkent: Fan nashriyoti.
18. O'zbekiston Respublikasi Ijtimoiy himoya milliy agentligi. (2025). *2025-yil 1-iyul holatiga nogironligi bo'lgan shaxslar to'g'risidagi hisobot*.
19. O'zbekiston Respublikasi Ijtimoiy himoya milliy agentligi. (2025). Ijtimoiy nafaqalar to'g'risida statistik ma'lumotlar.
20. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 15-oktyabrdagi "Nogironligi bo'lgan shaxslarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4860-sonli qarori.
21. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 18-fevraldagi "Nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy himoya qilish va ular uchun qulay shart-sharoitlar yaratish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-135-sonli qarori.
22. O'zbekiston Respublikasining "Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risida"gi Qonuni. - O'RB-641-son, 2020-yil 15-oktyabr.
23. O'zbekiston Respublikasining "Nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiyani (nyu-york, 2006-yil 13-dekabr) ratifikatsiya qilish haqida"gi qonuni, 2021-yil 7-iyun, O'RB-695-son.
24. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyasini ratifikatsiya qilish haqida. - O'RB-695-son, 2021-yil 7-iyun.
25. O'zbekiston Respublikasi hukumat portal. "O'zbekistonda markaziy osiyo uchun noyob ijtimoiy himoya tizimi shakllandi", 2025-yil 18-iyul.
26. Toshkent tibbiyot akademiyasi. (2025). Imkoniyati cheklangan bolalar uchun psixologik va emotsional yordam ko'rsatish yo'llari.
27. Yangi O'zbekistonda nogironligi bo'lgan shaxslarni himoyasini ta'minlash istiqbollari. (2025). Zenodo.
28. Nogironligi bo'lgan shaxslarni ijtimoiy himoya qilish bo'yicha. (2025). Zenodo.
29. O'zbekiston Respublikasining "Nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiyani (nyu-york, 2006-yil 13-dekabr) ratifikatsiya qilish haqida"gi qonuni, 2021-yil 7-iyun, o'rb-695-son.
30. Safarboyeva, S. B. Q. (2026). O'smirlarda uchraydigan psixologik muammolar. Mahalliy va xalqaro konferensiyalar platformasi, (5), 109-111.
31. Kayumov, B. Z. O., & Kodirova, Z. S. Q. (2026). The influence of the virtual world on the formation of destructive behavior in adolescents. *Science and Education*, 7(3), 426-429.
32. Kayumov, B. Z. O., & Shokirova, D. (2026, April). STUDY OF HUMAN MENTAL ACTIVITY. In *International Conference Platform* (No. 4, pp. 112-115).
33. Kayumov, B. Z. O., & Nurmanova, B. B. Q. (2026). Factors and causes of behavioral deviation in adolescents. *Science and Education*, 7(3), 534-537.
34. Kayumov, B. Z. O., & Boyturayeva, N. M. K. (2026). Online psychological consultation service: problems and solutions. *Science and Education*, 7(3), 527-533.
35. Qayumov, B. Z. O., & Rustamova, D. J. (2026). Causes of deviation in the education of school-age students. *Academic Journal of Science, Technology and Education*, 2(3), 101-103.
36. Kayumov, B. Z., & Olimjonova, N. S. (2026). The importance of role playing in preschool children. *Science and Education*, 7(3), 475-480.
37. Yaxyoxonovich, A. U. (2025, December). Bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy intellektni rivojlantirishda tanqidiy fikrlashning roli. In *Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus* (Vol. 1, No. 1, pp. 1129-1134).
38. Uktamov, M. M. O. (2026). Technologies for educating students using artificial intelligence. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 2(4), 40-43.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.